

Jelentés

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

2004. évi tevékenységéről

Pécs, 2005. Február 10.

Dr. Iványi Ildikó
igazgató

Összeállította:

Závoczky Szabolcs
természetvédelmi igazgatóhelyettes

Tartalomjegyzék

1. Személyi állomány	3
2. Területi adatok	3
2.1. Védett és védelemre tervezett területek	3
2.2. Saját vagyonkezelésű területek	5
2.3 . Terület nélküli értékek	8
2.3. Terület nélküli értékek	8
3. Kutatás és monitorozás	9
3.1. Kutatás.....	9
3.2. Monitorozás.....	9
4. Kezelési tevékenység	13
4.1. Kezelési tervek	13
4.2. Élőhely fenntartás.....	13
4.3. Élőhely rehabilitáció	13
4.6. Halászati vízterek	20
4.4. Fajvédelem	21
4.5. Saját állatállomány	21
4.6. Vadászterületek	21
4.7. Halászati vízterek	21
5. Jogi tevékenység	22
5.1. Hatósági eljárások	22
5.2. Bíróságok	22
5.3. Büntető ügyek	23
5.4. Polgári perek	23
6. Őrszolgálat	26
Őrszolgálat	27
7. Költségvetés és vagyon	28
7.1. Kiadások.....	28
7.2. Bevételek.....	28
7.3 Vagyon	28
7.4 Épületek.....	28
7. 5 Eszközök	28
8. Bemutató, oktatás, Társadalmi kapcsolatok	32
8.1. Turisztikai infrastruktúra.....	32
8.2. Kiadványok	32
8.3. Látogatottság	32
8.4. Társadalmi kapcsolatok.....	33
9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel	37
10. Külföldi együttműködés	37
12. Fontosabb célkitűzések a következő évre	40

1. Személyi állomány

2004 évben az Igazgatóság személyi állománya 5 fő köztisztviselői létszámmal csökkent. Az egységes Zöld Hatóság kialakítása során 6 fő a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség egy fő pedig a Közép-Dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség állományába került át természetvédelmi hatósági feladatok ellátására. A hatósághoz távozott tájvédelmi szakfelügyelők helyére természetvédelmi örök, zoológiai és ökológiai szakfelügyelők kerülnek felvételre 2005 januárjában.

Jelentős előrelépés történt a személyi állomány - és ezen belül is elsősorban a természetvédelmi őrszolgálat - gépjármű ellátottságának tekintetében. A meglévő járműpark előregedett Lada Níváinak egy részét 5 db. Ford Ranger típusú terepjáróra cseréltük minisztériumi források felhasználásával.

2. Területi adatok

2.1. *Védett és védelemre tervezett területek*

Folytattuk a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának előkészítését. Felülvizsgálva a korábbi elképzeléseinket a Natura 2000-es területek egy jelentős részénél nem tartjuk indokoltnak a védetté nyilvánítás lefolytatását, mivel a rendelet megjelenésével a területi védelem céljai megvalósulnak.

Legjelentősebb feladatunk az egységes Mecsek Tájvédelmi Körzet kialakítása, a Szekszárd-Geresdi dombság TK és a Kabszeg-tó TT védetté nyilvánítása. A védett területek Natura 2000-es területekkel kiegészülve az illetékességi területünk közel 16 %-át fedik le. A védett területeken tovább folytattuk a térinformatikai adatbázisok kialakítását a természetvédelmi kezelés megkönnyítése érdekében.

1. Személyi állomány

		szakképzettség				
		alapfokú	középfokú	felsőfokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	továbbképzések, 2004-ben szerzett vizsgák, diplomák
dolgozók (fő)	köztisztviselő		18	60	angol alapfok: 10 fő angol középfok: 9 fő angol felsőfok: 2 fő német alapfok: 3 fő német középfok: 4 fő német felsőfok: 1 fő	12
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	2	1			
	szerződéses		9	5	angol középfok: 2 fő angol felsőfok: 1 fő német középfok: 1 fő német felsőfok: 1 fő	
	Összesen	2	28	65	34	12

2.2. Saját vagyongazdálkodású területek

Erdők

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő erdők területének (8100 ha) nagysága 270 hektárral bővült. Tovább folytattuk a tájidegen és ültetvényyszerű erdők átalakítását az év során biztosított közel 8 millió forintos vagyongazdálkodási támogatás segítségével. Sajnos a 2003-ban elnyert KAC fejlesztési pályázataink összegéhez (közel 31 millió Ft.) 2004-ben nem jutottunk hozzá, így ezek felhasználása 2005-ben történik meg élőhelyrehabilitációs célokra.

43 kijelölt mintaterületen végeztünk vadkármonitoringot amiből továbbra is látható, hogy jelentősen túltartott létszámú vadállomány fordul elő a Dél-Dunántúli térségben.

A körzeti erdőtervek készítése során 6 körzetben közel 12 ezer ha védett erdőterületet érintő erdőtervezési munkában érvényesítettük a természetvédelem érdekeit.

A Közép-Dráva Tájegységben a Pro Silva erdőgazdálkodási tevékenységünket tovább folytattuk újabb erdőterületek bevonásával 11,3 hektár erdőterületen.

Gyepesek

Saját vagyongazdálkodású gyepterületeinkből 283 hektár területen magyar szürke marha állomány-nyal három ártéri területen végzünk természetvédelmi kezelést. A tolnai tájegységre jellemző őshonos, 57 egyedből álló cikta juh állományt alakítottunk ki a Dél-Mezőföldi Tájvédelmi Körzetben, ahol egy gazdálkodásra és bemutatásra alkalmas major átalakításának tervei is elkészültek 2004-ben. A Barcsi Borókás homoki gyepterületének fenntartása érdekében tovább növeltük a racka juhok állományának nagyságát, amely ma már 78 egyedből áll.

A mozaikosan elhelyezkedő kisebb gyepterületeink jelentős részét 3195 hektárt haszonbérbe adtuk a térség gazdálkodói számára. További vásárlásokkal pedig növelni tudtuk 111 hektárral a saját vagyongazdálkodásában lévő területek nagyságát.

Nádasok, vizes élőhelyek

Befejeződött a Holland Pin-Matra 68 ezer euro összegű támogatásból megvalósuló Riha-tó holtág-rehabilitáció második része, amely során 13 ezer m³ földmunkával egy mára már teljesen feltöltődött meder került kikotrásra. A csapadékos időjárás következtében a Belső-Somogyi láptavaink vízellátását megfelelő vízkormányzással sikerült biztosítani. Elkészültek a gyótai halastavak rekonstrukciós munkái is KÖVICE fejlesztési keretből. A drávaszentesi mocsár (árasztás) vízkormányzásával sikerült vízborítást biztosítani november-május hónapok között.

Ökológiai célú vízpótlással a Barcsi Borókásban lévő fokozottan védett Nagyberék, illetve a Rigóci-tórendszer teljes területét elárasztottuk. Az elmúlt aszályos évek negatív hatásai miatt csak lassan sikerült feltölteni a láptó-rendszert és a tavakat. 2004. év végén a láptó-rendszer mellett már az egész évben szárazon álló mesterséges tóegységek is felteltek vízzel.

Szántók

A védett területek közé beékelődött szántók átalakítását tovább folytattuk gyepterületek és erdőtelepítések segítségével (4 ha erdő a Közép-Dráva TE-ben, 8 ha gyep a Dél-Mezőföldi TK területén). A zárvány szántóterületeken történő erdőtelepítéseket továbbra is akadályozzák az állami támogatások igénybevételeének nehézségei. A zárványterületek szántó művelési ágban tartásának Igazgatóságunk területén természetvédelmi indoka nincs.

2.1. Védett és védelemre tervezett területek

	Védett		Ebből fokozot- tan védett (ha)	Változás a tárgy- évben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	49 376	14 663			723
Tájvédelmi Körzet	4	33 830	3 763		4	24 488
Természetvédelmi Terület	20	4 634	341		32	12 499
Ex lege védett láp	108	8 443				

Összesen	133	96 283	18 767	0	36	73 000
-----------------	------------	---------------	---------------	----------	-----------	---------------

Ramsari	3	19 759				
Bioszféra Rezervátum						
Világörökség						
Európa Diploma						
NATURA 2000 Bird Direktíva						99 306
NATURA 2000 Habitat Direktíva						185 339

2.2. Saját vagyongazdálkodású területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt, és átvett terület (ha)	Összkiterjedése vagyongazdálkodásban és tulajdonosi jog gyakorlásával (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	6,6	1 826	665	36	1 161	64
Gyep	38,8	5 428	2 387	44	3 041	56
Kert		0		0		0
Szőlő		3	3	100		0
Gyümölcsös	0	3	3	100		0
Nádas	18,1	308	308	100		0
Halastó	50,4	143	87	61	56	39
Erdő	262,7	7 969	7 969	100	0	0
Kivett	22,9	914	904	99	10	1
Összesen	399,5	16 594	12 326	74	4 268	26

2.3 . Terület nélküli értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti Emlék	0	0
Forrás	0	0
Barlang	170	50
Víznyelő	0	0
Kunhalom	13	0
Földvár	137	0
Egyedi tájérték	744 (32 település)	0

2.3. Terület nélküli értékek

Folyamatosan végeztük a Nyugat-Mecsekben és a Villányi-hegységben lévő barlangok felmérését és kataszterezését, több barlangkutató egyesület bevonásával.

Továbbra sem megoldott az egyedi tájértékek kataszterének elkészítése. A védett területek kezelési tervének készítése során kerültek felmérésre újabb települések elenyésző számban. A működési területünkön lévő települések magas száma miatt az egyedi tájértékek elkészítésének befejezése csak a távoli jövőben valósítható meg.

3. Kutatás és monitorozás

3.1. Kutatás

A GEF Világbanki rehabilitációs program előkészítése kapcsán kutatások folytak a Gemenc Tájegységben. A természetvédelmi kezelési tervek készítése során további védett területek kutatása kezdődött meg.

3.2. Monitorozás

Természetvédelmi monitoring keretében folytattuk Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer és a Dráva-monitoring (Novo-virjei vízi erőmű hatásterülete) működtetését. A Dráva-monitoring keretében összegyűjtött adatok alapján összefoglaló ökológiai állapotértékelést készítettünk.

Tovább folytattuk a védett területeken a vadkár monitoringot, aminek keretében 43 mintaterületet vizsgálunk meg.

3.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése
1	Kiszékelyi-dombság	1300	DDNPI koordináció	A védetté nyilvánításhoz szükséges kezelési terv megalapozó dokumentáció elkészítése
2	Nyugat-Mecsek	1800	DDNPI koordináció	A védetté nyilvánításhoz szükséges kezelési terv megalapozó dokumentáció elkészítése
3	Kabszeg tó TT	110	DDNPI koordináció	A védetté nyilvánításhoz szükséges kezelési terv megalapozó dokumentáció elkészítése
4	Kisszentmártoni-erdő TT	200	DDNPI koordináció	A védetté nyilvánításhoz szükséges kezelési terv megalapozó dokumentáció elkészítése
5	Nemzeti Park	970	DDNPI koordináció	Kezelési terv megalapozó dokumentáció elkészítése.

3.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése
1	Dráva-monitoring- Botanika	1400	Juhász Magdolna, Dénes Andrea, Kevey Balázs, Csete Sándor	cönológia felvételek erdőtársulásokban (fűz-nyár ligetek, égerligetek, tölgy-kőris-szil ligeterdők, égeres mocsárerdők), asszimilációs felület mérése, fajmonitoring (kockás liliom, szibériai nőszirm) három feltételezett hatásterületen az állományok változásainak nyomonkövetése, 3 év alatt közel 300 felvétel
2	Dráva-monitoring - Denevérek	800	Dombi Imre	denevérfaunisztikai vizsgálatok erdős élőhelyeken, épületlakó denevérek felmérése a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 250 felvétel
3	Dráva-monitoring - Halak	1800	Sallai Zoltán, Majer József	Dráva és mellékvizeinek halfaunisztikai felmérése a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 1400 felvétel
4	Dráva-monitoring - Kételtűek	800	Kovács Tibor	a mintaterület kételtűfauna felmérése, monitoringja, peterakó helyek felmérése a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 450 felvétel
5	Dráva-monitoring - Kisemlősök	900	Horváth Győző	rágcsálók és rovarévők monitoringja, bagolyköpet vizsgálatok a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 450 felvétel
6	Dráva-monitoring - Kisragadozók	900	Heltai Miklós, Szemethy László	kisragadozók faunisztikai vizsgálata és monitoringja a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 450 felvétel
7	Dráva-monitoring- Lepkék	1200	Ábrahám Levente	nappali és éjszakai nagylepke közösségek vizsgálata a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 1250 felvétel
8	Dráva-monitoring- Madarak	800	Fenyősi László	madárfaunisztikai megfigyelések, vízi-, parti és erdei közösségek monitoringja, fehér gólya monitoring a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 250 felvétel
9	Dráva-monitoring - Puhatestűek	800	Héra Zoltán	csiga és kagylómonitoring a Dráván és árterén a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 450 felvétel
10	Dráva-monitoring- Zooplankton	800	Körmendi Sándor	rák- és kerekeseféreg monitoring a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 750 felvétel

11	Dráva-monitoring - Szitakötők	800	Tóth Sándor	szitakötő közösségek monitoringja imágók, lárvá és exuvium megfigyelésével ill. gyűjtésével
12	Dráva-monitoring - Tegzesek	800	Uherkovich Ákos	tegzes közösségek vizsgálata a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 1350 felvétel
13	Dráva-monitoring - Vidra	450	Lanszki József	vidra állományfelmérés és monitoring a feltételezett hatásterületen 3 év alatt 550 felvétel
14	NBmR- Úrge	50	Buchert Eszter	ürgemonitoring lyukszámlálás módszerével
15	NBmR- Hód	150	Bozsér Orsolya	Gemencbe visszatelepített hódállomány nyomonkövetése
16	NBmR - Védett növényfajok	85	Márkus András, Parrag Tibor, Buchert Eszter	Aster sedifolius, Astragalus vesicarius, Crocus heuffelianus, Crocus reticulatus, Crocus tomassianus, Daphne mezereum, Gentiana pneumonanthe Himantoglossum caprinum, Iris sibirica, Menyanthes trifoliata, Ophrys insectifera, Osmunda regalis, Pulsatilla pratensis fajok monitoringja a vonatkozó protokollok alapján
17	NBmR- Élőhely-térképezés	580	Márkus András,	Somogybabod, Mözs-Bogyiszló ÁNÉR mintanegyzet elkészítése
18	NBmR - Erdőrezervátumok projekt nagyomba monitoring	155	Pál-Fám Ferenc	Bükkhát és Kőszegi-forrás erdőrezervátumok nagyombomban monitoringja
19	NBmR- Kisemlősök	210	Horváth Győző	Élvefogó csapdázás és bagolyköpet vizsgálatok
20	NBmR - Kétéltű, hüllő	300	Puky Mikós, Dudás György	Egyedszámvizsgálat, fajlista
21	NBmR - Egyenesszárnyú mon. + Magyar tarsza	100	Szövényi Gergely	Populációméret vizsgálat
22	NBmR - Denevér barlangi telelő csoportok	100	Somogyvári Orsolya, Dombi Imre	Populációméret vizsgálat

4. Kezelési tevékenység

4.1. Kezelési tervek

2004. évben az alábbi kezelési tervek készültek el az Igazgatóságon és kerültek fel a TVH-ba

- Babócsai Basa-kert TT (A,B,C fejezet)
- Baláta-tó TT bővítés és erdőrezervátum (A,B,C fejezet)
- Pacsmagi-tavak TT (A,B,C fejezet)
- Pintér-kert TT (A, B fejezet)
- Szentegáti-erdő TT (A,B,C fejezet)
- Villányi Templom-hegy TT (A,B,C fejezet)
- Mohácsi Történelmi Emlékhely TT (A,B,C fejezet)
- Szekszárd-Geresdi- dombság tervezett TK (A,B,C fejezet)
- Kabszeg-tó tervezett TT (A,B,C fejezet)
- Nyugat-Mecsek tervezett TK (A,B,C fejezet)

4.2. Élőhely fenntartás

A csapadékos időjárásnak köszönhetően a vizes élőhelyek állapotában jelentős változás következett be. Megfelelő vízkormányzás segítségével a Duna és a Dráva folyó mentén található mentett oldali holtágak vízszintje jelentősen emelkedett. A somogyi homokvidék lápterületein található tavak és vizes élőhelyek lecsapoló árkainak lezárásával több száz hektáron tudunk folyamatosan vizet tartani.

A legelő állatállomány hiánya miatt a mozaikos szerkezetben elhelyezkedő kisebb gyepterületeinken saját magunk végezzük az élőhely fenntartási feladatok jelentős részét. Több mint 900 ha területen folyt a bérlők által bejelentett biogazdálkodás. Igazgatóságunk 400 ha gyepterületen folytat biogazdálkodást.

Kelet-Mecsek TK területén 42 hektáron gyepfenntartó céllal cserjeirtást hajtottunk végre. Folytatódott a Dél-Mezőföld TK területén a tátorjános élőhelyrekonstrukció, ahol az eltávolított bálványfás helyén kialakult magaskórós kaszálása történt. Ugyancsak a Dél-Mezőföld TK területén a Kistápéi-lápréten az Aranyvessző visszaszorítása történt kaszálással és vízkormányzással.

4.3. Élőhely rehabilitáció

Tovább folytattuk a korábban megkezdett vizes élőhely rehabilitációkat, aminek keretében gemenci mellékágak és holtágak, rehabilitációja valósult meg. Lezárult az összköltségét tekintve 9 millió forintos nagyságrendű Gyékényes-revitalizáció (fokotrás, zsiliprekonstrukció), melynek eredményeképpen egy nyári gáttal körülvett vizes élőhely vízellátása vált lehetségessé.

A Vén-Duna revitalizáció II. ütemének keretében megvalósult a Sárkány-fok elmaradt kotrása, valamint a fenékszíntű átjáró és a tiltós ikeráteresz átépítése. Ennek eredményeképpen mintegy 95 %-os valószínűséggel minden évben megvalósítható a fokozottan védett Nyéki Holt-Duna vízpótlása.

A Gemenci fokfelmérés keretében megvalósult a pályázatban szereplő vízterek (Cserta-Duna, Káposztás-Duna, Fás-Duna, Kerülő-Duna, Lassi-tó, Hármaszátony-tó, Malomtelelő-tó) és a hozzájuk kapcsolódó fokrendszer felmérése, elkészült a vízterek vízutánpótlásának lehetőségeit elemző megvalósíthatósági tanulmány, és ennek alapján elkészültek a kiválasztott optimális beavatkozások (kotrás, műtárgyépítés) kiviteli tervei.

A Riha-tó élőhelyrekonstrukciójának keretében megkezdődött a Kis-Riha vezérárok kotrása, megtörtént a kutasi zsilip helyreállítása, elbontásra került az áttöltés, valamint vidrák megtelepedésére és madarak fészkelő és pihenőhelyére alkalmas élőhelyként két sziget illetve két úszósziget lett kialakítva.

Előkészítettük a Világbank által támogatott Dunai Tápanyagcsökkentési Program indítását ahol a teljes Al-Dunai terület vízügyi rehabilitációja kerül megtervezésre és kivitelezésre 2005 és 2008 között mintegy 3,5 millió dollár összköltséggel KvVM önrész biztosítása mellett.

Tovább folytattuk a Dél-Mezőföldi Tájvédelmi Körzetben megkezdett tátorjános és zergebogláros élőhelyek rehabilitációját összesen mintegy 30 hektárnyi füves élőhelyen. A kistápei láprét zergebogláros élőhelyén cserjeirtás és kaszálás történt aranyvessző visszaszorítása végett. A tátorján élőhelyen pedig cserjeirtást végeztünk a bálványfás terület gyeppé történő visszaalakítása érdekében.

A Szársomlyó Természetvédelmi Területen KAC fejlesztési pályázat (13 millió Ft) segítségével a bálványfa visszaszorításának második üteme valósult meg.

4.1. Kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció (+,-)	Részletes természetvédelmi kezelési terv (+,-)	"C" fejezet, jogszabály melléklete (+,-)
1	Csokonyavisontai fás legelő TT	437	+	+	+
2	Dunaszekcsői löszfal TT	7	+	+	+
3	Kisszentmártoni láperdő TT	553	+	+	+
4	Kőszegi-forrás Erdőrezervátum	154	+	+	-
5	Jakab-hegy TT	223	+	+	+
6	Látrány-puszta TT	224	+	+	+
7	Melegmány-völgy TT	720	+	+	+
8	Barcsi borókás (NP része)	3532	+	+	-
9	Szekszárd-Geresdi-dombság TT	8246	+	+	+
10	Vágyom-völgy TT	383	+	-	-
11	Nemzeti Park (dunai, drávai szakasz)	49470	+	-	-
12	Kelet-Mecsek (leendő Mecsek TK része)	9248	+	-	+
13	Kisszékely-dombság TT	2592	+	-	-
14	Mohácsi történelmi emlékhely TT	8	+	+	+
15	Dél-Mezőföld TK	7577	+	+	-
16	Pintér-kert TT	2	+	+	-
17	Tenkes-hegy TT	736	+	-	-
18	Szentegáti-erdő TT	235	+	+	+
19	Szársomlyó TT	224	+	-	-
20	Nyugat-Mecsek (leendő Mecsek TK része)	9800	+	+	+
21	Babócsai Basa kert TT	150	+	+	+
22	Pécsi-sík TT	686	-	-	-
23	Zádori fás legelő TT	153	-	-	-
24	Fekete-hegy TT	95	-	-	-
25	Baláta-tó Erdőrezervátum	414	+	+	+
26	Pacsmagi tavak TT	365	+	+	+
27	Villányi Templom-hegy TT	52	+	+	+
28	Kabszeg tó TT	190	+	+	+
26	Zselic TK	9046	+	-	-

4.2. Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Típusa/jellemzése	Az érintett terület nagysága (ha)
1.	Béda-Karapanca	Kölked községhatárban található ártéri rét, biokontroll ellenőrzésre bejelentett, saját tulajdonban lévő, őshonos magyar szürke szarvasmarha legeltetésével történő fenntartás	131
2.	Béda-Karapanca	Kölked községhatárban található ártéri rét, biokontroll ellenőrzésre bejelentett, haszonbérbe adva, juhlegeltetéssel hasznosítva	37
3.	Duna-Dráva Nemzeti Park drávai szakasza	Barcs községhatárában található nedves rét, biokontroll ellenőrzésre bejelentett, saját tulajdonban lévő, őshonos magyar szürke szarvasmarha legeltetésével történő fenntartás	104
4.	Duna-Dráva Nemzeti Park drávai szakasza	Berzence és Somogyudvarhely községhatárban haszonbérleti szerződéssel hasznosított nedves legelő és kaszálórét szarvasmarha legeltetéssel	488
5.	Duna-Dráva Nemzeti Park drávai szakasza	Babócsa, Bolhó községhatárban haszonbérbe kiadott területen bejelentett biogazdálkodás folyik a szántó és gyepterület művelési ágú területeken	434
6.	Dél-Mezőföldi TK	Nagydorog és Bikács községhatárban található homoki gyepterület, saját költségvetési keretből kaszálással hasznosítva	73
7.	Dél-Mezőföldi TK	Nagydorog községhatárban feltört gyepterület lucerna telepítéssel került visszagyepesítésre	10
8.	Duna-Dráva Nemzeti Park drávai szakasza	Gyékényes községhatárban található fokozottan védett gyepterület saját költségvetési keretből történő évi kétszeri kaszálása	8
9.	Duna-Dráva Nemzeti Park dunai szakasza	Tolna és Mőzs községhatárban található nedves rét saját tulajdonban lévő, őshonos magyar szürke szarvasmarha legeltetésével történő fenntartás	48
10.	Duna-Dráva Nemzeti Park Barcsi-borókás	Homoki gyepek racka juh legeltetéssel történő fenntartása, gyomosított területe karbantartása.	
11.	Duna-Dráva Nemzeti Park dunai szakasza	Tolna és Mőzs községhatárban a feltört gyepterület lucerna telepítéssel került visszagyepesítésre	11

4.3. Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Típusa/jellemzése	Az érintett terület nagysága (ha)
1	Vén-Duna rehabilitáció	Vizes élőhely rehabilitáció. Holtágat elzáró kőszórás eltávolítása, a holtágból táplálkozó további ágak kotrása, foktisztítás, az árvízkor kilépő vízmennyiség visszatartását szolgáló kisebb zsilipek építése.	700
2	Bédai vizes élőhely rehabilitációk	Foktisztítás, kisebb zsilipek építése, amellyel az elárasztások időtartama növelhető.	30
3	Tátorján élőhelyének rekonstrukciója	Bölcskei-tátorjános és Leányvári-völgy területén a cserjésedő gyeppen cserjeirtás valamint beékelődött kisebb bálványfa folt letermelése.	20
4	Nagydorogi Szenes-legelő gyeprekonstrukció	A védett területbe ékelődő szántó újragyepesítése és gyepkezelés	27
5	Drávaszentesi-rét elárasztás	A gyepterület egy mélyebben fekvő részének újbóli elárasztása, nedves rét és mocsár élőhely kialakítása.	20
6	Óbányai gyeprekonstrukció	Mecseki egykori legelő és kaszálórét cserjésedésének felszámolása	6
7	Decsi Nagy Holt-Duna rehabilitáció	Foktisztítás, a fokot leszűkítő átereszt eltávolítása, ezáltal a teljes rendszer nagyobb mennyiségű vízhez juttatása. Az átereszt kiváltására híd építése.	500
8	Homoki gyep rehabilitáció a Barcsi borókásban	A homoki gyepre ültetett fekete fenyőültetvény eltávolítása.	3
9	Rigóci-tórendszer	A Barcsi-borókásban lévő, a Rigóc-patakra épített tórendszer jó karba hozása, mőtárgyak felújítása, mederrendezés.	18
10	Kistápéi láprét rekonstrukció	Cserjeirtás, láprét vízszintjének szabályozása.	5
11	Németkéri Látó-hegy	Homoki élőhely és erdőrehabilitáció	5
12	Tengelici láp rekonstrukciós munkái	Láptisztítás, cserjeirtás	4
13	Dél-Mezőföldi erdőrehabilitáció	Rontott erdőterületek rehabilitációja (akác és erdei fenyves átalakítása)	10
14	Szársomlyó TT rekonstrukciója	Bálványfa visszaszorítása	150
15	DDNP őrtilos erdők rehabilitációja	Rontott erdőterületek rehabilitációja (akác és átalakítása)	5

4. 4. Fajvédelem

No.	A faj magyar neve	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1	Rétisas és fekete gólya	Műfészkek kihelyezés több tájegység területén is, a lehullott fészkek mesterséges fészkalappal történő megerősítése.
2	Fehér gólya	Az MME-vel közösen a fészkelő párok felmérése, szükség esetén fészekmagasító vagy mesterséges fészkalap kihelyezése.
3	Erdei béka és barna varangy	A Mecsekben Orfű területén a teletőhelyek és a szaporodóhelyek között vonuló állatok hálós terelése. MME-vel közös program.
4	Szalakóta	Dél-Mezőföld gyepterületein mintegy 100 db, a szalakóta számára megfelelő fészekodú kihelyezés, ezzel a területen valamikor fészkelő faj újbóli megtelepedésének elősegítése.
5	Tátorján	A löszpuszták mára már igen megfogyatkozott növényének védelme érdekében az élőhelyén cserjeirtást végeztünk és az állomány nagyságát folyamatosan monitorozzuk az NBmR-rel együtt.
6	Zergeboglár	A Kistápai-láprét területén a víz visszatartása és olyan szinten történő szabályozása, hogy az a növény növekedése szempontjából ideális legyen. Az állomány nagyságát folyamatosan monitorozzuk az NBmR-rel együtt.
7	Ürge	A pogányi repülőtéren lévő populációnak a fejlesztéssel veszélyeztetett részének áttelepítése Dél-Mezőföld TK-ba (Szenes-legelő)
8	Énekesmadarak	Téli etetés minden tájegységen főként az erdei élőhelyeken kihelyezett etetőkkal.
9	Rétisas	Téli etetés a Gemenci, Béda-Karapancsai és Tolnai tájegység területén.

4.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	Tárgyévi állomány-növekedés (egyed)
Szarvasmarha	Magyar szürke	230	
	Összesen:	230	
Bivaly		0	0
Juh	racka	78	30
	cikta	57	57
	Összesen:	135	87
Ló	hucul	2	
	Összesen:	2	0
Sertés	mangalica	98	10
	Összesen:	98	10
Szamár	ismeretlen	1	
	Összesen:	1	
Kecske	ismeretlen	4	
	Összesen:	4	
Egyéb			
	Összesen	470	97

4.6. Halászati vízterek

No.	A halászati víztér megnevezése (ahol az igazgatóságé a halászati jog)	Kiterjedése (ha)
	Riha-tó	31
	Taplósi-holt duna	90
Összesen:		121

4.4. Fajvédelem

A központi fajvédelmi programok keretében Igazgatóságunk koordinálása mellett elkészült a villányi télibagoly fajmegőrzési terve. A programok végrehajtása az elkövetkező évek legfontosabb feladatai közé tartozik. Tovább folytattuk a védett területeken gazdálkodói vagyongazdálkodással érintett erdőkben a védett és fokozottan védett madárfajok (elsősorban rétisas és fekete gólya) fészkelő helyének védelmét. A profitorientált erdőgazdálkodással való egyik legjelentősebb ütközési felület a fészkelő helyek és környezetüknek megóvása. Folyamatosan egyeztetünk az illetékes erdőgazdálkodókkal bevonva a civil szervezetek (MME) képviselőit a védelmi munkába. Közös vidra LIFE programot készítettünk elő és adtuk be a Gödöllői Szent István Egyetemmel a Tógazda RT-vel és a Somogy Természetvédelmi Szervezettel. A tátorján fajvédelmi programjának keretében újabb területeket szabadítottunk fel a becserjesedés alól. Az Igazgatóság szakembereinek bevonásával a WWF tevékenységének köszönhetően újabb 20 példány európai hód került telepítésre Gemenc és Béda-Karapancsa holtágaiba.

4.5. Saját állatállomány

Saját állatállományunk létszámát tovább növeltük a Dél-Mezőföldi TK területén, ahol a Tolnai tájegységre jellemző őshonos cikta juh állományt alakítottunk ki. Az ártéri területeken a növekvő állatlétszámunk segítségével újabb területek kezelésére volt lehetőség. Tovább növeltük a Barcsi Borókás területén lévő racka juh állományunkat.

4.6. Vadászterületek

Az igazgatóság saját kezelésében lévő vadászterület nincs.

4.7. Halászati vizek

A saját vagyongazdálkodású Taplói Holt-Duna extenzív halászati hasznosítását tovább folytattuk szelektív halászati módszerekkel. A Riha-tó különleges rendeltetésű halászati víz, részben madárrezervátum, részben génmegőrző (compó, sárkárász) céllal. Itt a természetvédelmi kezelés részeként szelektív halászat történik a nemkívánatos halfajok egyedszámának csökkentésére és kihelyezés a kedvezményezett fajok számának gyarapítására. Elkészítettük a Gyótai halastavak rehabilitációját, amelyre KÖVICE fejlesztési pályázatból közel 15 millió Ft-ot fordítottunk.

5. Jogi tevékenység

5.1. Hatósági eljárások

Igazgatóságunkon a hatósági és jogi osztály vezetője és a jogtanácsos látta el a hatósági ügyek intézését a tájvédelmi osztály, élővilágvédelmi osztály, birtokügyi osztály szakfelügyelőinek valamint a tájegységek vezetőinek és természetvédelmi őrök bevonásával. Hatósági ügyeink száma 5608 volt. Az ügyfélbarát ügyintézésnek a határozatok jó szakmai előkészítésének, megalapozottságának és törvényességének köszönhetően csupán egy ügyben került sor fellebbezés kapcsán új eljárás lebonyolítására. A kiadott határozatok végrehajtását a természetvédelmi örök folyamatosan ellenőrizték. Az ügyfelekkel való jobb kapcsolattartás érdekében létrehoztunk és működtettünk egy ügyfélszolgálati irodát a Pécs Tettye tér 9 szám alatti központi telephelyünkön. Iktatórendszerünket átalakítottuk a határidők figyelése érdekében. A hatósági ügyekről külön nyilvántartást vezettünk.

Igazgatóságunk közös ellenőrzéseket végzett a Vízügyi rendszerral, a Határőrséggel, a Vám- és Pénzügyőrséggel és a Rendőrséggel, a védett területeken folytatott illegális tevékenységek (szabálysértések, bűncselekmények) visszaszorítása, felszámolása, és megelőzése érdekében.

5.2. Bírságok

Természetvédelmi bírságok

Természetvédelmi bírság kiszabására 5 esetben került sor összesen 2. 400. 000,- Ft értékben.

Igazgatóságunk javasolta a központi bírságleltár kialakítását és vezetését, melynek szükségességére és tartalmi elemeire javaslatot tettünk a Környezet- és Természetvédelmi Hatósági Szakmai Kollégium keretén belül.

Szabálysértési ügyek

A szabálysértési ügyek száma lényegesen lecsökkent, védett érték károsításával kapcsolatos ügy nem keletkezett, mely betudható az ügyek szankcionálása során a korábbi években is gyakorolt következetességnek és annak a megelőző munkának, amelyet a területen éppen a jelenlétünkkel, őrzési feladataikkal a természetvédelmi örök végeztek. Jellemző ügyek engedély nélküli közlekedés, fokozottan védett területre való belépés, horgászat, csónakhasználat és táborozás.

A szabálysértési ügyek intézését a Baranya Megyei Ügyészség ellenőrizte és azt törvényesnek, szakszerűnek ítélte meg.

5.3. Büntető ügyek

A büntető ügyek körében a nagyobb jelentőségű ill. nagyobb közfelháborodást kiváltó ügyek az alábbiak voltak:

Pécs helyi védett Tettye-Havihegyi területen engedély nélküli nagymértékű feltöltési, tereprendezési munkát végzővel szemben lefolytatott büntetőeljárást követően polgári per van folyamatban az okozott nem vagyoni kár megtérítése iránt a Pécsi Városi Bíróságon.

Bírósági szakba ért a 2001. november 05. napján, az udvari határátkelőnél lefoglalt védett és fokozottan védett madarak ügyében, természetkárosítás és lopás büntetnének alapos gyanúja miatt az elkövetők ellen indított büntetőeljárás. Az ügyben a Mohácsi Városi Bíróság az illetékes, azonban a tárgyalást helyileg – a büntetőeljárásban résztvevők nagy számára tekintettel – a Baranya Megyei Bíróságon tartják.

A Pacsmagi tavak TT területén 2003 december 10-én ismeretlen tettes mérgezett halak kihelezésével védett és fokozottan védett madárfajok pusztulását okozta. A rendőrségi és az ügyészségi nyomozás során a bűncselekmény elkövetőjének személye nem volt megállapítható ezért a nyomozást a Tamási Városi Ügyészség megszüntette.

5.4. Polgári perek

A polgári perek egy része közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult. Ebből kettő az Igazgatóság által természetvédelmi bírságot kiszabó határozat ellen, egy az Igazgatóság által a védett természeti értékeket súlyosan veszélyeztető tevékenységet megtiltó határozat ellen, egy pedig az Igazgatóságra kirótt földhasználati bírság ügyében.

Egy esetben fizetési meghagyás kibocsátását kértük a területileg illetékes városi bíróságtól az Igazgatóság adósaival szemben. Ezen bírósági eljárások ill. jogorvoslati eljárások folyamatban vannak.

Igazgatóságunkkal szemben korlátozási kártalanítás megfizetése, valamint tulajdonjogi igény érvényesítése iránti 1-1 perre került sor, azonban a felek egyezsége ill. a kereset módosítása folytán a perek megszűntek.

5.1. Hatósági eljárások

	Ügyek száma	Másodfokon		Közigazgatási per		
		<i>helyben hagyva</i>	<i>új eljárás</i>	<i>megváltoztatva</i>	<i>helyben hagy</i>	<i>új eljárás</i>
Hatósági	477		1			
Szakhatósági	2746					
Egyéb (hatósági bizonyítvány, stb.)	2385					
Összesen	5608	0	1	0	0	0

5.2. Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bírság	5	2 400 e Ft
Szabálysértési eljárás	25	418 e Ft
Helyszíni bírság	21	119 e Ft

5.3. Büntető ügyek

Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
3	folyamatban	
3		megszüntetve

5.4. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	4 db	2 egyezség		2

6. Őrszolgálat

A Természetvédelmi Őrszolgálat létszáma 28 fő. Igazgatóságunk területe kilenc tájegységből áll, melyek átlagosan 2-5 örkerületből állnak. Ezek a következők: Gemenc Tájegység (4 örkerület), Béda-Karapanca Tájegység (3 örkerület), Kelet-Dráva Tájegység (2 örkerület), Közép-Dráva Tájegység (3 örkerület), Nyugat-Dráva Tájegység (1 örkerület), Mecsek Tájegység (5 örkerület), Tolnai Tájegység (4 örkerület), Somogy-Zselici Tájegység (3 örkerület), Szekszárd-Geresd Tájegység (1 örkerület). Felépítése a Szolgálati Szabályzatban előírt hierarchiát követi: 1 fő őrszolgálat-vezető, 1 fő őrszolgálat-vezető helyettes, 7 fő tájegységvezető, 19 fő örkerület-vezető.

Az Igazgatóságunk területén 54 polgári természetőr működik közvetlenül a tájegységvezetők irányítása alatt. A polgári természetőrök elsősorban a természetvédelmi örök mellett járőrözési, ellenőrzési feladatokat látnak el, valamint a kezelési feladatokban vesznek részt (kaszálás, karbantartási munkák, stb.).

A polgári természetőri szolgálat Gemenc, Béda-Karapanca, és Dél-Mezőföld és a Mecsek Tájegység területén működik a legnagyobb létszámban.

A Dél-Dunántúl geológiailag, geomorfológiailag, botanikailag, zoológiailag, valamint kultúrtörténeti szempontból rendkívül heterogén. Ezért a problémák tájegységenként különböznek:

- *Gemenc és Béda-Karapanca Tájegységek:* hasonló adottságokkal rendelkező tájegységek (ártéri erdő). Rendszeresen előforduló problémaként jelentkezik az orvhalászat-orvhorgászat, falopások, valamint az erdészeti kezelővel való folyamatos nézetkülönbségek és az ebből adódó következmények.
- *Tolnai Tájegység:* A terület jellegéből adódó (löss-és homokpusztagyepek, homoki erdők) problémák: gyepfeltörések, illegális legeltetés, védett növények gyűjtése, ürgeöntés,
- *Somogy-Zselici Tájegység:* területileg a legnagyobb kiterjedésű, és a legváltozatosabb (Boronka, Külső- és Belső-Somogy, Balaton déli part). Itt elsősorban a tájvédelmi feladatok folyamatos ellenőrzése, a balatoni nádasok megsemmisítése, partfeltöltések jelentenek gondot. A terület jelentős része 2004 január 1-től a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához tartozik.
- *Nyugat-Dráva Tájegység:* A Nemzeti Park botanikailag legértékesebb területe. Itt az illegális faki-termelések, kavicsbányák és védett növények gyűjtése jelenti a legnagyobb gondot
- *Közép-Dráva Tájegység:* Az egyre nagyobb idegenforgalomból eredő problémák ellenőrzése a legnagyobb feladat.
- *Kelet-Dráva Tájegység:* Itt található a fokozottan védett Szársomlyó TT, ami a magyar kikerics egyetlen élőhelye. Csak szakvezetővel és engedéllyel látogatható. Problémát jelent az engedély nélküli siklóernyőzés.
- *Mecsek Tájegység:* hegyvidéki terület. Gondot a siklóernyőzés és a turizmus által okozott terhelés jelent.

28 természetvédelmi őrből 15 fő rendelkezik szolgálati gépkocsival, ebből 1 Land Rover, 9 db Lada Niva, 5 db Ford Ranger. További 6 természetvédelmi őrnek tudunk biztosítani szolgálati motorkerékpárt (3 db 50 cm³-es, és 3 db 125 cm³-es). Valamennyi természetvédelmi őr rendelkezik km-kerettel, ez területnagyságtól függően 800-1800 km között változik.

Őrszolgálat adatai:

	Középfokú végzettségű	Felsőfokú végzettségű	Összesen
Létszám	13	15	28

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	42.858	3000	60000
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	3214	3000	9500

Helyszíni bírságok száma	21
Az igazgatóságra tett feljelentések száma	25

7. Költségvetés és vagyon

7.1. Kiadások

Az Igazgatóság összes kiadása 2004. december 31-én 955.041 e Ft. A működési kiadások a 2003. évihez képest 6,4%-kal csökkentek, a felhalmozási kiadások pedig 9,1% -kal növekedtek. A működési kiadásokon belül a dologi kiadások mutatnak számottevő változást, 18.54 %-kal csökkentek az előző évhez viszonyítva. A felhalmozási kiadásokon belül az egyéb központi beruházások kiadásai 2,2-szeresére emelkedtek 2003. évhez képest.

7.2. Bevételek

Az Igazgatóság összes bevétele 2004. december 31-én 972.849 e Ft. A bevételeken belül a növekedést a 2003. évihez képest a felhalmozási bevételek 15,5%-os emelkedése okozta, amit a működési bevételek 7,8%-os csökkenése módosított. A működési kiadások költségvetési támogatása 2,2%-kal, a felhalmozási kiadások támogatása pedig 2.3 %-kal csökkent az előző évhez képest.

7.3. Vagyon

A 2003. évhez képest a vagyon nettó értékben 19,49 %-kal emelkedett. Az immateriális és tárgyi eszközök közül a gépek, berendezések és felszerelések, épületek, építmények aránya növekedett nagyobb mértékben.

7.4. Épületek

Az épülettípusok közül az irodák (1 db) és az egyéb állattartó építmények (1 db) körében volt növekedés a tárgyévben.

7.5. Eszközök

Az eszköztípusokon belül a legnagyobb arányú növekedés a kézi távcsövek (+15 db), a digitális fényképezőgépek (+9 db), a vízijárművek (+5 db), valamint a mezőgazdasági munkagépek (+5 db) esetében volt. Az Igazgatóság gépjárműparkja is megújult 5 db új terepjáró beszerzése, ill. 5 db régebbi típusú gépkocsi eladása révén.

7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	<i>Személyi juttatás</i>	241381
	<i>Járulék</i>	76 774
	<i>Dologi</i>	254 865
	<i>Egyéb</i>	3 300
Felhalmozási kiadások	<i>Intézményi beruházás</i>	300 491
	<i>Felújítás</i>	7 006
	<i>Egyéb felhalmozási kiadás</i>	
	<i>Egyéb központi beruházás</i>	71 224
Kölcsönök nyújtása		
Kiadások összesen		955 041

7.2. Bevételek

		Teljesítés (Ft)
Bevételek	Működési	212 102
	Felhalmozási	248 361
	Kölcsönök visszatérülése	
Bevétel összesen:		460 463
Költségvetési támogatás	Működési	378 723
	Felhalmozási	89 601
Támogatás összesen:		468 324
Összes bevétel		928 787
Pénzforgalom nélküli bevételek		44 062
Összes bevétel		972 849

7.3. Vagyon

		Bruttó érték	Értékcsökkenés	Nettó érték
Vagyon értékű jogok		139 600	35996	103 604
Szellemi termékek		36 683 077	31 329 716	5 353 361
Ingtalanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok	Földterület	1 298 472 489		1 298 472 489
	telek	51 903 900		51 903 900
	Épület	510 476 095	32 682 466	477 793 629
	Építmény	328 091 244	34 948 971	293 142 273
	Erdő	19 288 326		19 288 326
Gépek, berendezések, felszerelések	Ügyviteli	51 207 759	40 028 719	11 179 040
	Egyéb	128 119 990	42 058 287	86 061 703
Járművek		137 890 340	62 837 427	75 052 913
Tenyészállatok		21 028 680	4 611 368	16 417 312
Beruházások, felújítások		33 185 500		33 185 500
Összesen		2 616 487 000	248 532 950	2 367 954 050

7.4. Épületek

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	6	1
Szolgálati lakás		-1
Állattartó épület	2	
Egyéb állattartó építmény	8	1
Tanya	1	

7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	54	5
Terepjáró	23	1
Motorkerékpár	7	
Kerékpár	2	-1
Vízijármű	35	5
Videokamera	2	
Digitális fényképezőgép	15	9
Hagyományos fényképezőgép	45	
Spektív	2	
Kézi távcső	71	15
Számítógép	75	2
Mobiltelefon	75	-10

8. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok

8.1. Turisztikai infrastruktúra

- Tettye Oktatási Központ: 2 db 30 fős oktatóteremmel rendelkezünk, melyből egyik technikai eszközökkel jól, a másik közepesen felszerelt. Az oktatók száma 3 fő. Szükséges a fokozott igények miatt technikai fejlesztés (projektor, számítógép-notebook, egyszerűbb laborfelszerelés, terepi munkát segítő eszközök). 2004-ben 4964 fő vett részt a Tettye Oktatási Központban oktatáson.
- Drávatamási Természetismereti Központ: Rendelkezésre áll 1 db fedett, szabadtéri oktatásra, étkezésre alkalmas hely. Zárt, fedett oktatóterem nincs, szállás 8 fő részére biztosítható zárt helyiségben, ezen kívül van lehetőség sátorozásra. A felszerelés fejlesztése folyamatban (terepi munkát segítő eszközök). 2004-ben 1730 fő vett részt a Drávatamási Természetismereti Központban oktatáson.
- Bajai Oktatóterem: az Eötvös József Főiskola Műszaki Fakultása biztosít oktatótermet és a középiskolások oktatásához szükséges technikai eszközöket. 2004-ben 1850 fő vett részt a Bajai Oktatóteremben oktatáson.
- Óbányai Erdei Iskola: rendelkezésre áll fedett, oktatásra és étkezésre alkalmas szabadtéri hely, valamint az épületben kutatási, oktatási célra használható szobák néhány fő részére. Az épület felújított, de még hiányoznak a felszerelések és a berendezés, melyeket a programtervnek megfelelően folyamatosan beszerzünk. Oktatókat a Tettye Oktatási Központ biztosít. 418 fő vett részt Óbányai Erdei Iskolában oktatáson.
- Gemenci Bemutatóközpont: A bemutatóközpontban az "Élet az Ártéren" címmel természettudományi és néprajzi kiállítás került kialakításra. 2004-ben 8441 fő tekintette meg a kiállítást.

8.2. Kiadványok

Az év során két térképet is kiadott az Igazgatóság. A horvátországi Kopácsi- rét Természeti Park és Igazgatóságunk Béda-Karapanca tájegysége került közös térképre, illetve megjelent a Dél-Mezőföld Tájegység önálló ökoturisztikai térképe is. Az abaligeti Denevérmúzeumhoz kapcsolódva három nyelven jelent meg a denevérek világát bemutató kiadványunk és elkészült a dunai területek kínálatát összefoglaló ökoturisztikai leporelló. Megjelentettük a DDNPI munkatársainak tudományos munkáit összefoglaló Paeonia c. folyóirat 1. számát.

8.3. Látogatottság

A bemutatóhelyeink adatai 2004-ben: Mohácsi Történelmi Emlékhely 7671 fő (felújítás miatt mindössze 4 hónap nyitva tartás), Abaligeti-barlang: 60 ezer fő. Abaligeti Denevérmúzeum: 13 ezer fő, Élet az ártéren bemutatóhely: 8.300 fő. A vízi turizmusban résztvevők száma: 1.200 fő

8.4. Társadalmi kapcsolatok

- Igazgatóságunk tevékenységéről rendszeresen tudósít mind az elektronikus, mind az írott sajtó.
- 2004 novembertől Zöld Gondolatok címmel a Pécsi Rádióban havonta megjelenő Természetvédelmi és Környezetvédelmi magazint indítottunk útjára.
- „Zöld Hírfutár”.c. időszakosan 300 példányban megjelenő újság kedvező fogadtatásban részesült. Az újságot megküldjük a működési területünkön lévő önkormányzatoknak, hatóságoknak, civil szervezeteknek, médiáknak.
- A Baranya Megyei Önkormányzat támogatásával a Föld Napja alkalmából Pécsen a Tetye téren városi rendezvényt szerveztünk, melynek részprogramjai: akadályverseny (350 gyerek vett részt), Zöld Utca, Szabadtéri filmvetítés (Világok arca –Baraka), és Mecseki fotókiállítás voltak
- Augusztusban megrendeztük a Duna-menti Polgármesterek találkozóját, akiket tájékoztattunk élőhelyfenntartó, vízügyi rehabilitációs programjainkról, idegenforgalmi célú fejlesztéseinkről, vagyongyógyászatunk gyakorlatáról, a Duna-menti védett területek kezelési feltételrendszeréről. A találkozón bemutattuk a Duna-menti térségről készített CD-t. A találkozón 20 polgármester vett részt.
- Részt vettünk az 1. Nemzetközi Duna-nap szervezésében. A programsorozathoz bajai szakmai konferenciával, és a Kopácsi-rét Természeti Parkot bemutató fotókiállítással kapcsolódtunk

Vásárok:

- Turizmus 2004 – Budapesti, közös stand a magyarországi nemzeti parkokkal,
- Szentlőrinci Gazdanapok,
- Művészetek Völgye rendezvénysorozatán belül a Művészetek Zöldje címmel a 10 hazai nemzeti park két napos bemutatkozása Taliándörögdön.

8.1. Turisztikai fejlesztések

	Száma	Férőhely/befogadó-képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Látogató/oktató központ	4	60+70+40+20 +80 fő, összesen 290 fő	<p><u>Tettye Oktatási Központ:</u> 2 db 30 fős oktatóterem, melyből egyik technikai eszközökkel jól, a másik közepesen felszerelt. A bútorok egy része felújítást igényel. Az oktatók száma 2, közülük 1 fő szerződéssel foglalkoztatott. Szükséges a fokozott igények miatt technikai fejlesztés (egyszerűbb laborfelszerelés, terepi munkát segítő eszközök). <u>Drávatamási Természeti Ismereti Központ:</u> A felügyeletet részmunkaidős gondnok végzi. Az épületen kívül rendelkezésre áll 1 db fedett, szabadtéri oktatásra, étkezésre alkalmas hely. Zárt, fedett oktatóterem nincs, szállás 8 fő részére biztosítható, ezen kívül van lehetőség sátorozásra. A felszerelés jó, de fejlesztést igényel (terepi munkát segítő eszközök). <u>Bajai Oktatóterem:</u> az Eötvös József Főiskola Műszaki Fakultása biztosít oktatótermet és a középiskolások oktatásához szükséges technikai eszközöket. <u>Óbányai kezelőház:</u> rendelkezésre áll fedett, oktatásra és étkezésre alkalmas szabadtéri hely, valamint az épületben kutatási, oktatási célra használható szobák néhány fő részér</p> <p><u>Drávatamási Oktatóközpont:</u> 80 fő befogadására alkalmas oktatóterem teljes felszereltséggel.</p>
Kiállítás	4	változó	<p><u>Abaligeti barlang:</u> 2001 márciusra teljes rekonstrukción esett át. Állapota jelenleg jó. <u>Mohács -Sátorhely Történelmi Emlékhely:</u> a sírkert rekonstrukciója részben megtörtént, a fogadóépület és a tájékoztató táblák modernizálása, felújítása szükséges. <u>"Élet az ártéren"</u> kiállítás: 2003. szeptemberben került átadásra a DDNP gemenci bemutatóhelye Szekszárdnál.</p> <p><u>Denevérmúzeum:</u> 2004 júliusban nyílt meg, tematikus kismúzeum az Abaligeti barlang mellett, bemutatja a denevérek életmódját, jellegzetes élőhelyeit, célja a denevérek misztikus, és gyakran az emberek körében ijesztőnek vélt világának jobb megismertetése</p> <p>Időszaki kiállítások: Mecseki fotókiállítás – a Föld Napja alkalmából a Tettye Oktatóközpontban; Mohács – Duna-Nap alkalmából Mario Romulic multimédiás fotókiállítása a Kopácsi rét Természeti Parkról</p>
Tanösvény	25	változó	<p>A régebben készült, valamint a megrongált tanösvényeket a DDNPI lehetőségeihez mérten folyamatosan újítja fel. A tanösvényeken kívül még 4 db megfigyelőtorony segíti az ismeretszerzést.</p> <p>2004-ben három tanösvény került átadásra: Közép-Mecsek – Remete-rét Pro Sylva tanösvény a PVV Rt támogatásával; Órtilos – tanösvény + 11 km hosszú túraútvonal; Nagypartos – tanösvény a WWF támogatásával</p>
Szálláshely	0	0	Kereskedelmi szálláshellyel nem rendelkezünk.

8. 2. Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
	A Baláta-tó	2003	1564
	A Balatoni Nagyberék és a Fehérvízi-láp	2003	117
	A Boronka-melléki TK	2003	586
	A Dél-Mezőföld TK természeti értékei	2000	310
	A Dráva	2001	49
	A Pintér-kert	1997	711
	A Szársomlyó	2003	366
	A Zselic	2000	413
	Abaligeti barlang	2002	248
	Abaligeti barlang TKM	2000	64
	Abaligeti tanösvény	1999	1255
	Abaligettől a Nagymezőig	2000	613
	Béda-Karapanca térkép	2001	668
	Béda-Karapanca természeti értékei	2000	121
	DDNP monográfia	2002	546
	Dél-dunántúl karsztvidékei és barlangjai	1999	23
	Dél-Mezőföld turistatérkép	2004	598
	Denevérmúzeum háromnyelvű szóróanyag	2004	nem nyilvántartott
	Dráva térkép	2001	430
	Duna-Dráva Nemzeti Park térkép	2002	3675
	Élet az ártéren szóróanyag	2003	nem nyilvántartott
	Erdei iskola programajánlat a Kelet-Mecsekben szóróanyag	2003	nem nyilvántartott
	Gemenc	2000	524
	Gemenc térkép	2001	1017
	Homokpusztától a láptavakig	1999	1
	Képeslapok több változatban	változó	8423
	Kopácsi-rét Természeti Park háromnyelvű szóróanyag	2004	nem nyilvántartott
	Kopácsi-rét térkép	2004	750
	Mohácsi Történelmi Emlékhely és környéke térkép	2001	1694
	Mohács-Sátorhely TKM	1997, 2000	2
	Ökotúrák a Dél-Dunántúlon	2003	nem nyilván- tartott
	Őrtilostól Szentborbásig	1998	137
	Paeonia	2004	394
	Pintér-kert	2003	497
	Szársomlyó tanösvény	2002	14843
	Szentborbástól a Kormorános erdőig	2000	224
	Tanösvények a Mecseken szóróanyag	2000	nem nyilván-

			tartott
	Tanösvények és bemutatóhelyek a DDNP dunai szakaszán szóróanyag	2004	nem nyilván- tartott
	Tettye Oktatási Központ szóróanyag	2001	nem nyilván- tartott
	Tettye tanösvény	1998	203
	Villányi Templomhegy TT szóróanyag	2002	nem nyilván- tartott
	VITRIARIA Óbánya, Kisújbánya, Pusztabánya szóróanyag	2001	nem nyilván- tartott
	Zselici erdőrengeteg	1991	200

8. 3. Látogatottság

	Látogatók száma
Saját oktatási központ (összes)	6539
Szakvezetési túra	4500
Látogató Központ	nincs
Múzeum/kiállítás összesen	76000
Nyílt/jeles nap, rendezvény	6500
Más szolgáltatók szervezésében (becsült adat)	Nincs

8.4. Társadalmi kapcsolatok

Forrás: Ferling Press		Megjelenés/részvétel száma	
		Írott	Elektronikus
Kiállítás, vásár		3	
Média	<i>helyi</i>	2	
	<i>regionális</i>	147	21
	<i>országos</i>	24	33
Egyéb			

Honlap címe	ddnp.hu
-------------	---------

9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

Számos program (PAN Park Hálózat, európai hód visszatelepítése, erdőkezelés, gyepterkezelés, vizes élőhelyek rehabilitációja, kezelési tervek, ökoturizmus) a Világ Természetvédelmi Alap Magyarországi Képviselőjével (WWF) közösen valósul meg. Jelentős segítséget nyújt a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Csoportja átvállalva a fajvédelmi, élőhelymegőrzési és oktatási programok egy részét. Hasonlóan sok segítséget nyújt a Somogy Természetvédelmi Szervezet az élőhelyek kezelésében és fenntartásában és az Ormánság Alapítvány tevékenysége is segíti az elmaradott Dráva menti térség felzárkóztatását. Tolna megye térségében szorosan együttműködünk a Tolna megyei Természetvédelmi Alapítvánnyal a kezelési tervek készítésében.

További együttműködő partnereink:

Baranya Megyei Természetbarát Szövetség

Somogy Természeti Értékeiért Közalapítvány

Berek Természetvédelmi Közalapítvány

Babócsáért Egyesület

MME Dombóvári helyi csoportja

MME Tolna megyei helyi csoportja

Pro Silva Egyesület

Dráva Szövetség

Múzeumok

Pécsi Tudományegyetem

Határőrségek

Vízirendészetek

Rendőrkapitányságok

Katasztrófavédelmi Igazgatóságok

Polgárőrség

Vadászkamarák, Vadászati Védegyletek

Vám és Pénzügyőrség

10. Külföldi együttműködés

Közös élőhelymegőrzési és ökoturisztikai program keretében tovább folytattuk együttműködésünket a Kopácsi Rét Természeti Park szakembereivel. A program a Holland Kormányzat Pin-Matra programjából az ECNC koordinálásával kerül finanszírozásra, melynek keretében vizes élőhely (Riha-holtág) rehabilitációja, egy közös ökoturisztikai térkép készítése, digitális adatbázis építés és madárvédelmi feladatok valósultak meg. A program áthúzódik 2005-re is. A Kopácsi rét természeti parkkal közösen megrendeztük az 1. Nemzetközi Duna nap alkalmából Mario Romulic fotóművész kiállítását Mohácson az Ifjúsági Központban. A Donau-Auen Nemzeti Park turisztikai tevékenységének megismerése céljából látogatást tettünk területeinken. A PAN-Parks Alapítvány Olaszországban, a Monte Sibillini Nemzeti Parkban megrendezett találkozóján részt vettünk. A WWF támogatásával Igazgatóságunkról 2 fő részt vett a svédországi Fullufjället Nemzeti Parkban egy szakmai továbbképzésen

10. Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Park Priode Kopacki Rit	Horvátország	Közös természetvédelmi adatbázis, térkép létrehozása.
European Centre for Nature Conservation -	Hollandia	A "Park Priode Kopacki Rit" természetvédelmi szervezettel végrehajtott közös projekt
Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries	Hollandia	A "Park Priode Kopacki Rit" természetvédelmi szervezettel végrehajtott közös projekt
Global Environmental Facility (World Bank)	Washington	Duna-medence tápanyagcsökkentési projekt
Nationalpark Donau-Auen	Orth an der Donau	Együttműködés az idegenforgalom, oktatás és az őrszolgálati tevékenység területén.
PAN Parks Foundation	Győr, Magyarország.	Részvétel az európai, nemzeti parkokat tömörítő PAN Parks hálózat munkájában

11. Ellenőrzések

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa / célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1	ÁSZ	ÁSZ	A kincstári vagyon kezelésének és működésének ellenőrzése 5 db tárgyi eszköz elemnél és 1 db portfólió elemnél.	A kiválasztott gyep és erdő vagyonelem kimutatásait szabályosnak fogadta el az ellenőrzés. Az Ordacsehi nádas vagyonelem vagyonelem kezelői jogának átadása a Balaton-felvidéki NP Ig-hoz szabályosan történt, az ellenőrzés észrevételét nem tett.
2	ÁSZ	ÁSZ	Az ÁHT-én kívüli szervezetek részére átadott eszközök (2002-2003 év)	A tanúsítványokból kiderül, hogy 2002 évben Non-profit szervezeteknek 155 e Ft pénzeszközt adtunk át, míg 2003 évben ez nemleges volt.
3	ÁSZ	ÁSZ	A 2003 évi Kv. végrehajtásának ellenőrzése a fejezetnél és területi szerveinél.	A 2003 évben befolyt bérleti és lízing bevételekről kimutatás készítés, valamint a közbeszerzésről szóló 1995. évi XL. tv. 61.§ (9) bek. alapján a 2003. évre vonatkozó összegzés másolatának elküldése.
4	ÁSZ	ÁSZ	A 2003. évi Kv. tv. végrehajtása (zárszámadás keretében)	Az elengedett kisösszegű követelésekről, illetve az elengedett kisösszegű követelések számáról kértek adatszolgáltatást.
5	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Fejezeti Költségvetési Főosztály	A kötelezettség-vállalás nyilvántartás informatikai rendszerének felmérése.	Az intézmény kötelezettség-vállalás nyilvántartási informatikai rendszere megfelel-e a 249/200. (XII. 24.) Korm. r.-ben előírt követelményeknek. A Kötelezettség-vállalás naprakészességét a felelős vezetőnek a folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzése (FEUVE) keretében rendszeresen ellenőrizni kell. Meg kell vizsgálni, hogy a KEHI vizsgálat során feltárt kötelezettséggel nem terhelt maradványok esetében a PM részére történő, dokumentumokkal kellően alátámasztott adatszolgáltatás milyen módon történt és ezért szükséges-e a felelősségre vonás.
6	KvVM	Ellenőrzési Főosztály	Környezetvédelmi Alap Célfeladat fejezeti kezelésű előirányzatból (KAC) megvalósult beruházások ellenőrzése (témavizsgálat)	Valamennyi nemzeti park igazgatóságnál intézkedést igényel, hogy a KAC fejezeti kezelésű előirányzat felhasználását a belső ellenőrzés vizsgálja, ezért az Igazgatóság a 2004. évi Módosított Belső Ellenőrzési tervébe, mint feladatot belefoglalta.
7	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Fejezeti Költségvetési Főosztály	Adatszolgáltatás a 2327/2003 (XII.16.) Korm.h. a központi költségvetési szervek 2002. évi előirányzat-maradványról és a kezelésükre vonatkozó kiegészítő rendelkezésekről, valamint egyes korábban zárolt előirányzatok csökkentéséről.	I/a Tanúsítvány elkészítése a 2002. évi maradvány terhére 2003. dec. 16-31 közötti kifizetésekről.

12. Fontosabb célkitűzések a következő évre

GEF vizes élőhely rehabilitációs programban való természetvédelmi szakmai közreműködés
A Világbank által támogatott Duna Tápanyagsökkentő Program részeként a teljes Gemenci és Béda-Karapancsai vizes élőhelyek rehabilitációjának előkészítése.

Horvát-Magyar közös természetvédelmi program III. ütemének megvalósítása

A program a Holland Kormányzat Pin-Matra programjából kerül finanszírozásra, melynek keretében vizes élőhely (Riha-holtág) rehabilitációja, egy közös ökoturisztikai térkép készítése, digitális adatbázis építés és madárvédelmi feladatok valósulnak meg.

Tátorján fajmegőrzési program folytatása

A fennmaradt löszgyepek jelenlegi legnagyobb veszélye, hogy a nem őshonos fás szárú növények, mint például a *bálványfa*, a *keskenylevelű ezüstfa* és az *akác*, illetve az őshonos *galagonya* erőteljesen terjeszkedik, ami a gyepek teljes beerdősüléséhez vezet.

A löszvölgyek területét késő őszi időszakban egyszer le kell égetni, majd a cserjéket és a bálványfa csoportokat ki kell irtani. A letermelt cserjék tövét környezetbarát vegyszerrel le kell kezelni, hogy az újra kihajtást megelőzzük. A program 2000-ben kezdődött és áthúzódott 2004-re is.

Szársomlyó Természetvédelmi Terület rehabilitációja

A szubmediterrán flóra és fauna legjelentősebb hazai élőhelyének számító terület bálványfával erdősen fertőzött. A program keretében a bálványfa szelektív vegyszeres és mechanikai visszaszorítása történik. A program a KAC fejlesztési keretéből valósul meg és áthúzódik 2005 évre is.

Saját vagyonkezelésben lévő erdők rehabilitációja

Ez részben az ültetvények elegyes, természetzerű erdőkre történő lecserélését, részben a vágásos, egykorú erdőkép természetközeli, változatos szerkezetűre változtatását kell érteni. A program folyamatosan zajlik 2005-ben is.

Drávai vizes élőhely rehabilitációs program előkészítése

A Dráva folyó Barcs feletti szakaszán (Vízvár-Bélavár) LIFE Nature program előkészítése.

Fajmegőrzési programok

Haragos sikló, bánáti bazsarózsa és tátorján és villányi télibagoly fajvédelmi program kiterjesztése a megadott és elfogadott szempontok alapján.

Babócsai-Mérs erdő rehabilitációja

A bevezetésre került Pro Silva erdőgazdálkodási módszer folytatása a kijelölt mintaterületen.

Az érsekcsanádi oktató és turisztikai központ berendezése, látogatási feltételek kialakítása. Állandó halászati és néprajzi kiállítás kialakítása a kezelőépület előterében, a bemutatóterem audio-vizuális fejlesztése.

Drávaszentesi területi oktatóközpont őshonos állat bemutató megvalósítása, karámrendszer kiépítése a drávaszentesi rétre. A fejlesztés segítségével a térségre jellemző állatfajták bemutatása válik lehetővé.

A Regionális Operatív Programban szereplő pályázatok támogatása esetén a Drávaszentesi Természettudományi Kiállítás és táborozóhely kialakításának előkészítése.

A Regionális Operatív Programban szereplő pályázatok támogatása esetén a Tettye Mésztfala barlang idegenforgalmi látogatási feltételeinek kialakítása Pécs városában.

A Regionális Operatív Programban szereplő pályázatok támogatása esetén a Jakab-hegyi Pálos Kolostorrom és környezetének rehabilitációja.

Drávai víziturizmus idegenforgalmi infrastruktúrájának fejlesztése, kikötők építése és felújítása, kenek beszerzése.

Nyugat-Mecsek TK védetté nyilvánítása

Karsztosodott mészkő és homokkő alapkőzeten kialakult dombvidéki erdőterületeket és mozaikos elrendezésű gyepterületeket továbbá üde völgytalpi térségeket magába foglaló nagyobb tömbök egysége.

Kezelési tervek készítése, különös tekintettel a védetté nyilvánítások előkészítésére.

NATURA 2000, EU Víz Keretirányelv aktuális feladatainak végzése

Hatósági eljárásokhoz kapcsolódó szakértői tevékenység jó színvonalon határidőre történő végzése.

Zöld Pont ügyfélszolgálati iroda működtetése.